

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

Олександр МОРГУНОВ

23. 04. 2025 р.

ВИСНОВОК

щодо публічної презентації наукових результатів дисертації Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право, затвердженої Вченою радою ДДУВС від 31 жовтня 2019 року (протокол № 2) та уточненою від 30 грудня 2024 року № 4

ВИТЯГ

з протоколу спільного засідання кафедри адміністративного права і процесу, кафедри адміністративно-правових дисциплін та публічного управління, кафедри теорії держави і права Дніпровського державного університету внутрішніх справ від 22 квітня 2025 року

Голова – доктор юридичних наук, професор Логвиненко Б.О.

Секретар – доктор філософії з галузі знань право Пісоцька К.О.

Присутні:

доктор юридичних наук, професор Юнін О.С., доктор юридичних наук, професор Собакарь А.О., доктор юридичних наук, професор МIRONIUK P.B., доктор юридичних наук, професор Савіщенко В.М., доктор юридичних наук, професор Пиріг І.В., доктор юридичних наук, професор Шаблистий В.В., доктор юридичних наук, професор Золотухіна Л.О., доктор юридичних наук, професор Кононець В.П., доктор юридичних наук, професор Дараган В.В., доктор юридичних наук, доцент Резворович К.Р., доктор юридичних наук, професор Боняк В.О., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник Березняк В.С., кандидат юридичних наук, доцент Лещенко Д.С., кандидат юридичних наук Молчанов Р.Ю., кандидат юридичних наук, доцент Дрок І.С., кандидат юридичних наук, доцент Нестерцова-Собакарь О.В., кандидат юридичних наук Дзюба І.В., доктор філософії з галузі знань право Бобрішова Л.В.

З присутніх – 8 докторів юридичних наук та 6 кандидатів юридичних наук (докторів філософії) – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційного дослідження Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо її рекомендації для попереднього розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

СЛУХАЛИ:

Доповідь здобувача Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

У своїй доповіді він визначив мету, задачі, предмет, об'єкт і методи дослідження, розкрив структуру роботи та основні її положення, показав їхню новизну, теоретичне та практичне значення, а також обґрунтував актуальність обраної теми дисертаційної роботи.

Дисертант зазначив, що актуальність обраної теми зумовлена нагальною потребою в оновленні підходів до здійснення публічного контролю у транспортній сфері, зокрема з урахуванням трансформаційних процесів, що відбуваються у суспільстві, цифровізації державного управління, воєнного стану та поступової євроінтеграції України. Транспортна галузь відіграє критично важливу роль у функціонуванні економіки, забезпеченні обороноздатності, доступності надання транспортних послуг та реалізації прав громадян на свободу пересування.

У цьому контексті публічний контроль виступає не лише як інструмент дотримання законності, але й як механізм забезпечення прозорості, участі громадськості у прийнятті рішень, захисту публічних інтересів і формування довіри до органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Водночас, як показує аналіз законодавства та правозастосовної практики, система контролю в транспортній сфері має ознаки фрагментарності, надмірної зарегульованості та неефективності, що вимагає її докорінного перегляду з точки зору адміністративного права.

У дисертації публічний контроль на транспорті розглядається як цілісний феномен, що включає державний, муніципальний і громадський контроль, організаційно-правове забезпечення яких потребує узгодженості, функціональної чіткості та цифрової інтеграції. Саме ці обставини зумовили вибір теми дослідження, її теоретичну значущість і практичну орієнтованість на реформування контрольної діяльності в транспортній сфері відповідно до потреб сучасності. Ці чинники посилюють потребу в науковому осмисленні, уніфікації та модернізації правозастосовної практики в транспортній сфері, що й визначило наукову та практичну значущість проведеного дослідження.

Мета дисертації полягає у розробці концептуальних засад адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті, спрямованих на формування ефективної, прозорої та інтегрованої системи контрольних заходів, яка враховує сучасні виклики суспільного

розвитку, забезпечує баланс інтересів держави, суспільства та учасників транспортного процесу, а також сприяє сталому розвитку транспортної галузі.

Основними завданнями дослідження стали: з'ясування особливостей транспорту як об'єкта публічного контролю; визначення можливостей адміністративно-правового забезпечення в організації публічного контролю за дотриманням законодавства на транспорті; визначення поняття та предмета організації публічного контролю на транспорті; характеристика нормативних засад організації публічного контролю на транспорті; характеристика системи суб'єктів публічного контролю на транспорті; уточнення характерних ознак форм публічного контролю за дотриманням законодавства на транспорті в сучасних умовах; з'ясування характерних рис муніципального контролю за дотриманням законодавства на транспорті; формулювання пріоритетних напрямків вдосконалення громадського контролю за дотриманням законодавства на транспорті; узагальнення зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті крізь призму критичного аналізу та визначення шляхів запозичення для України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері функціонування транспорту. Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті.

Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять: узагальнення результатів діяльності Міністерства розвитку громад територій та інфраструктури України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби України з безпеки на транспорті, Державної авіаційної служби України, Державної служби морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України, статистичні матеріали Державної служби статистики України за 2018-2024 рр.

До основних положень, що характеризують вирішення поставленої в роботі мети слід віднести:

1) цілісне авторське бачення адміністративно-правового забезпечення публічного контролю на транспорті як складної системи правових, інституційних і процедурних елементів;

2) визначення публічного контролю за дотриманням законодавства на транспорті як комплексної системи заходів, що включає функціональні (загальні і спеціальні), нормативні (переважно адміністративно-правові) та інституційні (державні, громадські і муніципальні) механізми, спрямовані на забезпечення відповідності діяльності суб'єктів транспортної системи вимогам законодавства, стандартів безпеки, швидкості та комфортності перевезень, екологічних норм та ефективного використання транспортної інфраструктури, особливо з урахуванням специфіки роботи в умовах воєнного стану. Вироблення моделі функціонального розмежування компетенцій між суб'єктами контролю, що включає контролюючі органи, органи місцевого самоврядування, громадські інституції;

3) визначення адміністративно-правового забезпечення публічного контролю на транспорті як системи адміністративно-правових норм,

інституційних механізмів та контрольних заходів, спрямованих на регулювання, реалізацію та ефективне здійснення державними, муніципальними та громадськими структурами повноважень щодо гарантування безпеки перевезень, забезпечення прав пасажирів і перевізників, попередження порушень транспортного законодавства та інтеграція національної транспортної системи до міжнародних стандартів контролю;

4) впровадження Автоматизованої системи транспортного контролю, яка дозволить об'єднати функції моніторингу, обліку порушень та реагування в єдиному цифровому просторі, знижуючи суб'єктивний вплив посадових осіб;

5) з'ясування мети, завдань та принципів здійснення державного контролю за дотриманням законодавства на транспорті;

6) визначення ключових індикаторів оцінки ефективності адміністративно-правового забезпечення контролю за дотриманням законодавства на транспорті, серед яких зокрема: рівень аварійності та кількості порушень транспортного законодавства; ефективність проведення контрольних заходів; якість надання транспортних послуг; дотримання ліцензійних та сертифікаційних вимог у сфері транспорту; дієвість системи відповідальності за порушення у сфері транспорту та її вплив на безпеку перевезень; стан транспортної інфраструктури та рівень її відповідності безпековим стандартам; показники цифровізації та автоматизації процесів транспортного контролю; гармонізація національного транспортного законодавства з нормативними актами ЄС та міжнародними угодами; прозорість і підзвітність контролюючих органів; рівень правосвідомості суб'єктів транспортної діяльності та дотримання ними законодавства на транспорті;

7) теоретичне обґрунтування зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення контролю за дотриманням законодавства на транспорті та шляхів його запозичення в Україні.

Основні результати дисертації використовуються у правотворчості, практичній діяльності та освітньому процесі. Вони доповідалися на науково-практичних конференціях та круглих столах.

Основні положення, сформульовані в дисертації, відображено у восьми наукових публікаціях, чотири з яких опубліковані у наукових фахових виданнях України, а також у чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Проведене дослідження дозволило сформувати комплексну наукову концепцію адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті та зробити низку висновків, які мають важливе теоретичне й прикладне значення для науки адміністративного права.

Після доповіді Шатохіна В.П. відбулася дискусія, під час якої здобувач відповів на запитання присутніх щодо структури роботи, методологічної та теоретичної основи дослідження, висновків, які отримано за підсумками виконаної наукової роботи, а саме:

Запитання Юніна О.С.: Які особливості публічного контролю на транспорті в умовах воєнного стану Ви виділили у своєму дослідженні?

Відповідь: Дякую за запитання. У період воєнного стану діють обмеження на планові перевірки, водночас дозволено позаплановий контроль у випадку загроз для життя, здоров'я, національної безпеки. У таких умовах ключовими стають оперативність, гнучкість, цифрова комунікація. В роботі пропонується запровадити Автоматизовану систему транспортного контролю, що забезпечить обмін інформацією в реальному часі між державою, перевізниками і громадянами. Також запропоновано доповнити законодавство новим розділом щодо безпілотного транспорту, який активно інтегрується в транспортну систему навіть в умовах кризи.

Запитання Пісоцької К.О.: Яким чином Ви визначаєте поняття публічного контролю на транспорті і чим воно відрізняється від звичайного державного нагляду?

Відповідь: Дякую за запитання. Публічний контроль на транспорті я визначаю як цілісну систему адміністративно-правових, організаційних та інституційних заходів, спрямованих на забезпечення законності, безпеки, прозорості та ефективності транспортних перевезень з боку державних, муніципальних і громадських суб'єктів. Його особливість – багаторівневність, яка включає участь громадян і місцевих громад поряд із державою, на відміну від класичного державного нагляду, який реалізується виключно органами виконавчої влади.

Запитання Молчанова Р.Ю.: Хто, згідно з Вашим дослідженням, належить до основних суб'єктів публічного контролю у транспортній сфері?

Відповідь: Дякую за запитання. Залежно від розгалуженості системи суб'єктів публічного контролю на транспорті, їх чисельності, наявності широкого спектру контрольних-наглядових повноважень їх класифіковано за такими критеріями, зокрема: 1) за правовим статусом; 2) за рівнем юрисдикції; 3) за функціональним призначенням; 4) за об'єктом контролю; 5) за формою власності; 6) за способом здійснення контролю.

Запитання Логвиненка Б.О.: У чому полягає специфіка громадського контролю на транспорті і як, на Вашу думку, можна підвищити його ефективність?

Відповідь: Дякую за питання. Громадський контроль – це прояв участі суспільства у формуванні та реалізації транспортної політики. Його форми включають звернення, моніторинг, участь у перевітках, громадські слухання, подання пропозицій. Сформульовано пріоритетні напрямки вдосконалення громадського контролю за дотриманням законодавства на транспорті, які включають: а) законодавче закріплення механізмів громадського контролю шляхом уточнення повноважень громадських інституцій у сфері моніторингу транспортного законодавства; б) розширення доступу до інформації стосовно перевірок, виявлених порушень транспортного законодавства, причин скоєння та результатів їх усунення; в) забезпечення цифровізації громадського контролю шляхом впровадження онлайн-платформ для фіксації та обробки скарг громадян щодо порушень на транспорті; г) посилення взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування шляхом запровадження механізмів співпраці через консультативні ради, громадські слухання тощо; д)

організацію інформаційних кампаній та освітніх ініціатив, спрямованих на підвищення обізнаності про можливості та інструменти громадського контролю; е) моніторинг ефективності впроваджених заходів через регулярну оцінку результатів громадського контролю.

Запитання Резворович К.Р.: Як Ви оцінюєте ефективність муніципального контролю в транспортній галузі, і які проблеми Ви бачите у його реалізації?

Відповідь: Дякую за запитання. Муніципальний контроль має великий потенціал, оскільки саме органи місцевого самоврядування найкраще обізнані з реальними потребами територіальних громад. Водночас сьогодні цей механізм є недостатньо врегульованим: немає чітких процедур контролю, повноваження контролюючих суб'єктів розпорошені, відсутня координація з державними структурами.

Після відповідей на запитання було надано слово для оприлюднення висновку по дисертації науковому керівнику – Нестерцовій-Собакарь Олександрі Володимирівні – кандидату юридичних наук, доценту, доценту кафедри цивільно-правових дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ, яка підкреслила, що здобувач обрав досить складну, дискусійну і, водночас, актуальну і важливу тему для свого наукового дослідження.

Було зазначено, що дисертаційна робота Шатохіна В.П. є результатом кропіткої науково-дослідної теоретичної діяльності. У сучасних умовах розвитку правової держави та демократичного суспільства питання ефективного публічного контролю в транспортній сфері набуває особливої актуальності. Транспорт відіграє ключову роль у забезпеченні національної безпеки та економічної стабільності української держави. Важливою передумовою його ефективного функціонування є наявність чіткого адміністративно-правового механізму, який охоплює державний, громадський і муніципальний контроль.

Необхідність наукового осмислення механізмів публічного контролю обумовлена недостатнім рівнем правового врегулювання участі громадськості у сфері транспорту, фрагментарністю адміністративно-правових інструментів та обмеженістю практичної реалізації існуючих норм. Розвиток демократичного суспільства потребує відкритості і прозорості в діяльності державних органів, особливо в таких чутливих галузях, як транспорт, де від рішень влади часто залежить безпека життя людей. Саме тому комплексне дослідження вказаного напрямку має важливе значення для формування ефективного правового механізму.

У цьому контексті обрана тема дисертаційної роботи є своєчасною, оскільки відображає актуальні тенденції модернізації державного управління та імплементації європейських стандартів у сфері транспорту. Публічний контроль розглядається як засіб забезпечення відкритості, ефективності та законності в управлінні транспортною галуззю. Тому запропоноване дослідження не лише відповідає сучасним науковим і практичним запитам, але

й сприяє підвищенню правової культури громадян, зміцненню довіри до органів публічної влади та правової держави в цілому.

Мета і задачі дисертаційного дослідження сформульовані досить коректно, а цілісність дослідження забезпечується належним структуруванням матеріалу дисертації, яке є досить логічним і таким, що відповідає меті та задачам дисертаційного дослідження.

Належний рівень достовірності та обґрунтованості результатів дисертаційного дослідження Шатохіна В.П. забезпечується використанням всього спектру наукових підходів та методів пізнання складних юридичних явищ, зокрема таких, як діалектичний підхід, формально-юридичний, історико-правовий, порівняльно-правовий, системно-структурний, функціональний та інші методи пізнання.

Нормативною основою роботи є Конституція України, законодавчі акти України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, постанови Верховної Ради, акти Президента і Кабінету Міністрів України, нормативні акти центральних органів виконавчої влади.

Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять: узагальнення результатів діяльності Міністерства розвитку громад територій та інфраструктури України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби України з безпеки на транспорті, Державної авіаційної служби України, Державної служби морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України, статистичні матеріали Державної служби статистики України за 2018-2024 рр.

У результаті проведеного дослідження наведено теоретичне узагальнення та запропоновано нове розв'язання наукового завдання, спрямованого на вироблення концептуальних засад адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті, формування ефективної, прозорої та інтегрованої системи контролю, яка враховує сучасні виклики суспільного розвитку, забезпечує баланс інтересів держави, суспільства та учасників транспортного процесу, а також сприяє сталому розвитку транспортної галузі.

Результатам дисертаційного дослідження Шатохіна В.П. притаманний належний рівень наукової новизни, при цьому дисертантом певні положення сформульовані вперше, а низка вже відомих отримала свій подальший розвиток та удосконалення.

Оцінюючи формальні якості дисертації, можна стверджувати, що вона виконана в основному з дотриманням наукового стилю, авторські позиції викладені досить чітко і переважно належним чином аргументовані. Результати дисертаційного дослідження належним чином висвітлені у достатній кількості наукових статей, а також пройшли апробацію на різноманітних наукових конференціях та інших заходах.

Логічно поєднаним та цілісним є зміст роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Наукова новизна і практична цінність одержаних результатів полягає в розробці та обґрунтуванні комплексної моделі адміністративно-правового забезпечення публічного контролю на транспорті, яка враховує сучасні виклики, зокрема особливості роботи транспорту в умовах воєнного стану, такі як забезпечення безперебійності перевезень, захист критичної інфраструктури, координація екстрених логістичних операцій та підвищення рівня безпеки транспортних сполучень, а також сприятиме впровадженню інноваційних механізмів моніторингу й залучення громадськості до контролю за функціонуванням транспортної системи.

Положення та висновки дисертації можуть бути підґрунтям для напрацювання дієвих пропозицій і рекомендацій, спрямованих на розв'язання проблем ефективного адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті.

Повнота висвітлення результатів дослідження зумовлена тим, що основні положення та результати дисертації викладено в 4 наукових статтях, що визначені як фахові з юридичних дисциплін, а також у 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

До того ж слід відмітити наполегливу працю здобувача в процесі підготовки дисертації, попри те, що вона здійснювалась паралельно з трудовою діяльністю; його досить високий рівень правової підготовки; володіння правовою термінологією; прагнення спрямувати основне зусилля в роботі на удосконалення адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті.

Таким чином, дисертаційне дослідження Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті», являє собою закінчену науково-дослідну працю, що відповідає науковій спеціальності, за якою вона виконана. Кваліфікаційна наукова праця містить низку нових науково-обґрунтованих результатів у галузі адміністративного права, що у сукупності сприяють розв'язанню конкретних наукових задач, має істотне значення для науки, відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а отже роботу може бути рекомендовано до розгляду та захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Після цього слово було надано **рецензентам** наукової праці:

Доктор юридичних наук, професор Кононець В.П. відзначила високий рівень наукового дослідження Шатохіна В.П. Тема дисертаційного дослідження присвячена актуальній і водночас недостатньо дослідженій проблематиці — удосконаленню адміністративно-правових засад організації та здійснення публічного контролю за додержанням законодавства на транспорті в Україні. Дана тематика також набуває особливої актуальності в період переходу Української держави та суспільства від пострадянського управління до демократичних правил формування органів державної влади, а також у зв'язку

з відсутністю на сьогодні доктринальних наукових розробок цієї проблематики. Незважаючи на те, що окремим питанням реформування транспортної галузі провідними вченими-адміністративістами приділялась певна увага, ґрунтовного монографічного дослідження, в якому висвітлено адміністративно-правові засади публічного контролю на транспорті та розроблено науково-обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо його вдосконалення, дотепер не було. Шатохін В.П. є одним з перших, хто виконав дослідження, у якому комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень правничої науки визначено адміністративно-правові засади публічного контролю на транспорті в Україні, а також шляхи їх удосконалення.

Варто відмітити вдало підібраний план дисертаційного дослідження, що в повній мірі розкриває обрану тематику дослідження.

Обґрунтованість і достовірність положень, висновків і рекомендацій дисертації обумовлені чітким і виваженим формулюванням мети, об'єкту і предмету дисертаційного дослідження. Логічно витікає з визначеної мети формулювання його завдань. Робота виконана на ґрунті послідовно викладеного матеріалу, висновки і міркування автора логічні, науково виважені. Успішним у цілому є формування методологічної бази дослідження. Її характеристика показує володіння дисертантом сучасними методами розв'язання завдань правової науки. Серед методів наукового дослідження, які забезпечили обґрунтованість і достовірність отриманих результатів дисертації варто виділити застосування діалектичного, аксіоматичного, індуктивного, дедуктивного, логіко-семантичного, порівняльно-правового, формально-юридичного, структурно-функціонального, соціологічного, статистичного та прогностичного методів.

Наукова новизна положень і висновків дисертаційного дослідження сумнівів і застережень не викликає. Положення новизни роботи кореспондуються як з визначеними завданнями дослідженнями, так і з його висновками. Зокрема, в роботі:

Про актуальність теми дисертації Шатохіна В.П. свідчить також її відповідність виконанню положень Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 р. № 12-21, Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 р. № 722, Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року, схваленої постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1550, а також тем наукових досліджень Дніпровського державного університету внутрішніх справ «Теоретико-методологічні та прикладні проблеми державотворення та правотворення в Україні» (реєстраційний номер 0118U100436) та «Адміністративно-правові засоби забезпечення публічного порядку в Україні» (реєстраційний номер 0118U100442).

Загальне позитивне враження від представленого дослідження підкріплюється отриманими результатами, які характеризують його наукову новизну.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна забезпечується: по-перше, плідним використанням розгорнутої методології наукового дослідження правових явищ; по-друге, рівнем узагальнення теоретичних висновків і поглядів, викладених у вітчизняній та зарубіжній літературі, правових концепціях і відповідних програмах; по-третє, ретельним вивченням джерел позитивного права; по-четверте, належною апробацією результатів дослідження та їх оприлюдненням, відповідно до встановлених МОН України вимог

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях. Повнота висвітлення результатів дослідження зумовлена тим, що основні положення та результати дисертації викладено в 4 наукових статтях, що визначені як фахові з юридичних дисциплін, а також у 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Дисертаційне дослідження виконане автором самостійно з використанням останніх досягнень теорії адміністративного права та процесу. Усі сформульовані в ньому положення, висновки та пропозиції обґрунтовані на основі особистих досліджень дисертанта. Для аргументації власних положень і висновків дослідник використовував напрацювання інших учених, належні посилання на які містяться у роботі.

Дисертацію оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони мають як науково-теоретичну, так і практичну сферу застосування. Положення та висновки дисертації можуть бути підґрунтям для подальшого дослідження адміністративно-правового механізму організації публічного контролю на транспорті.

У цілому позитивно оцінюючи дисертацію Шатохіна В.П. необхідно висловити ряд зауважень, звернути увагу на твердження, що викликають сумніви та можуть слугувати підґрунтям для дискусії під час її захисту:

1. У підрозділі 2.1 автор наводить надто широкий перелік нормативно-правових актів, що регулюють питання організації публічного контролю за додержанням законодавства на транспорті, без достатнього аналітичного узагальнення, що ускладнює сприйняття тексту. Доцільно було б зосередитися на ключових нормативних джерелах, які формують фундамент правового регулювання публічного контролю на транспорті.

2. У дисертації автор ґрунтовно визначає коло суб'єктів публічного контролю за додержанням законодавства на транспорті. Однак практична взаємодія між ними, зокрема обмін інформацією, узгодження дій або формування спільних стратегій реагування на порушення транспортного законодавства, виклики та загрози транспортній системі країни в умовах воєнного стану, у тексті висвітлена фрагментарно. У контексті запропонованої в роботі моделі комплексного контролю доцільним виглядає доповнення дослідження елементами інституційної взаємодії, прикладами координації, у тому числі із використанням зарубіжного досвіду, зокрема механізмів спільного планування перевірок, створення міжвідомчих платформ для обміну даними та

залучення громадськості до моніторингу транспортних процесів, як це реалізовано в Німеччині, Нідерландах чи Польщі.

3. Автор обґрунтовано підтримує ідею цифрової трансформації публічного контролю та пропонує створення Автоматизованої системи транспортного контролю. Водночас у роботі у зв'язку із цим не розкрито питання захисту персональних даних, можливостей кібервтручання, а також проблеми легітимності цифрових доказів у контрольно-наглядовій діяльності. Уточнення цих аспектів посилює б прикладну цінність запропонованої моделі.

4. В дисертації обґрунтовано позицію щодо недоцільності прийняття спеціального закону про контроль на транспорті, натомість автор віддає перевагу систематизації та гармонізації з міжнародними документами наявних нормативно-правових актів. Однак така позиція, попри її логіку, викликає певні запитання. У роботі недостатньо враховано, що комплексний характер контрольної діяльності, наявність великої кількості суб'єктів, а також зростаюча роль громадського контролю можуть, навпаки, потребувати спеціального закону для забезпечення цілісності регулювання. Крім того, в дослідженні відсутній глибокий аналіз зарубіжної правотворчої практики, де у низці країн саме окремі законодавчі акти виступають основою організації публічного контролю в галузевих сферах, зокрема транспортній.

Слід зазначити, що висловлені зауваження не впливають на позитивну оцінку виконаної роботи і викликані скоріше наявністю новаторських ідей, а також складністю обраного предмету наукового аналізу.

На підставі викладеного Кононець В.П. зазначила, що дисертація «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті», є завершеною самостійною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що полягає у виробленні концептуальних засад адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті, формуванні ефективної, прозорої та інтегрованої системи контролю, яка враховує сучасні виклики суспільного розвитку, забезпечує баланс інтересів держави, суспільства та учасників транспортного процесу, а також сприяє сталому розвитку транспортної галузі. Вона відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Шатохін Володимир Петрович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 Право.

Кандидат юридичних наук, доцент Дрок І.С. відзначила достатній фаховий рівень дисертаційного дослідження Шатохіна В.П., виконаного на актуальну тему. Дрок І.С. зазначила, що досвід останнього десятиліття показав, що в процесі соціально-економічного розвитку України надання стихії ринку необмеженої свободи призвели до глибокої кризи, в тому числі і в транспортній

сфері. Зміна соціально-економічних умов, обумовлених трансформацією самої економічної системи, викликало необхідність перегляду концептуальних основ управління транспортною галуззю України, оскільки в процесі економічних реформ були втрачені стратегічні цілі розвитку транспортного комплексу. Система управління цим комплексом залишалась складною, дорогостоячою з великим дублюванням функцій на всіх її рівнях. При цьому діяльність багатьох підприємств із центру контролювалась слабо, що відповідно ускладнювало ведення єдиної державної транспортної політики. Наслідком таких обставин є суттєве збільшення кількості дорожньо-транспортних пригод, несанкціонованих втручань сторонніх осіб у діяльність залізничного (збільшення за останні три роки майже втричі) і морського транспорту, фактів незаконного затримання, огляду суден, створення перешкод для рейсу за обраним маршрутом, порушень правил охорони порядку і безпеки руху на залізничному, морському та річковому транспорті, а також правил безпеки польотів тощо.

Така ситуація вимагає від держави адекватного реагування на негативні аспекти експлуатації транспортних засобів, в тому числі й шляхом створення ефективних контрольних механізмів, за допомогою яких буде забезпечено виконання вимог транспортного законодавства усіма учасниками транспортного процесу.

Водночас, сучасна нормативно-правова база, якою регулюється публічний контроль на транспорті, потребує усунення існуючих правових прогалин та вдосконалення відповідно до суспільної ситуації, наявного досвіду правового регулювання і врахування європейських та загальносвітових вимог щодо впливу держави на суспільні відносини у зазначеній сфері. Також, слід констатувати, що незважаючи на існування в Україні системи органів, які здійснюють контрольні заходи на транспорті, реалізація їх контрольних повноважень потребує модернізації, а форми та методи їх контрольної діяльності – суттєвого удосконалення. Саме тому дослідження, виконане Шатохіним В.П., є нагальним та необхідним напрямом наукового пошуку, що має безпосередній зв'язок з діяльністю відповідних органів державної влади.

У розгляданій дисертації автор послідовно здійснив розкриття обраної теми, визначивши: поняття «публічний контроль за додержанням законодавства на транспорті»; систему суб'єктів такого контролю та специфіку їх повноважень; особливості застосування заходів адміністративного примусу за порушення правил, норм і стандартів у сфері функціонування транспорту в Україні.

Об'єктом дослідження автор обрав суспільні відносини, котрі формуються у сфері здійснення публічного контролю на транспорті. В свою чергу, предмет дослідження становить адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті. Методологічну основу наукової роботи становить раціональна сукупність методів наукового пізнання, обрана дисертантом з урахуванням специфіки поставленої мети, об'єкта та предмета дослідження.

Достатня обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх високий ступінь достовірності підтверджується широким використанням здобувачем наукових праць фахівців у галузі загальної теорії права та держави, теорії управління, адміністративного права та інших галузевих правових наук. Предметом аналізу були норми Конституції України, законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які визначають адміністративно-правові засади здійснення публічного контролю за додержанням законодавства на транспорті в Україні, що дозволило досягнути поставленої мети дослідження.

Структура роботи обумовлена завданнями, що ставить перед собою дисертант, обравши в якості об'єкта дослідження суспільні відносини у сфері здійснення публічного контролю на транспорті. Мета дисертаційної роботи полягає у розробці концептуальних засад адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті, спрямованих на формування ефективної, прозорої та інтегрованої системи контрольних заходів, яка враховує сучасні виклики суспільного розвитку, забезпечує баланс інтересів держави, суспільства та учасників транспортного процесу, а також сприяє сталому розвитку транспортної галузі. Досягненню такої мети сприяло вирішення завдань, що коректно ставить перед собою автор.

Варто відмітити вдало підібраний план дисертаційного дослідження, що в повній мірі розкриває обрану тематику дослідження. Робота складається із трьох розділів, органічно пов'язаних між собою.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження викладено у 4 статтях у наукових фахових виданнях та 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях, що свідчить про повноту викладу матеріалу дослідження в друкованих працях. Зміст публікацій цілком відповідає тексту дисертації. Можна констатувати те, що результати та висновки, які містяться в аналізованому дисертаційному дослідженні, відомі широкому колу наукової громадськості.

Результати дисертаційного дослідження Шатохіна В.П. становлять істотну наукову цінність. Вони є посильним внеском у розвиток галузевої теорії, а також можуть слугувати основою для подальшого дослідження правових та організаційних аспектів публічного контролю на транспорті.

Загалом, викладене свідчить про такі позитивні риси рецензованої дисертації, як актуальність, наукова новизна, практична значущість, методологічна обґрунтованість та доступність для сприйняття. Поряд з цим, слід відмітити і деякі недоліки рецензованої роботи:

1. Поділяючи точку зору автора про те, що «найбільш поширеними формами контролю за додержанням законодавства на транспорті є перевірки та огляди», (підрозділ 2.3), варто було б більш детально охарактеризувати інші форми контролю такі, як ревізії, обстеження, інспектування, запити, заслуховування звітів, інформацій та повідомлень, спостереження, експертизи, рейди тощо, оскільки правові межі, підстави та порядок їх застосування залишені дисертантом поза увагою.

2. Більшу увагу в дисертації варто було б приділити характеристиці результатів проведення контрольних заходів та їх наслідків для підконтрольного об'єкта, які можуть бути підставою для притягнення винного до відповідальності, відміни акта управління, відсторонення його від виконання службових обов'язків або навпаки – підставою для заохочення підконтрольного об'єкту, поширення його передового досвіду, тощо.

4. У роботі спеціально-уповноважених контрольно-наглядових органів на транспорті віднесено Державну службу України з безпеки на транспорті, Державну авіаційну службу України, Державну службу морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України тощо (підрозділ 2.2). Повноваження та особливості контрольної діяльності Державну службу України з безпеки на транспорті висвітлені досить докладно, в той час як контрольні повноваження інших контролюючих суб'єктів, форми та методи її діяльності, практика функціонування необґрунтовано залишені поза увагою.

5. Підтримуючи позицію дисертанта щодо необхідності посилення взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування шляхом запровадження механізмів співпраці через консультаційні ради, громадські слухання (стор. 7, 60, 106), водночас вважаємо за доцільне акцентувати увагу на недостатньому дослідженні дисертантом змісту поняття «взаємодія». На нашу думку, відсутність аналізу сучасних наукових джерел щодо з'ясування сутності зазначеного поняття не дозволило дисертанту повною мірою усвідомити пріоритетні напрями удосконалення організаційно-правового механізму здійснення контролю на транспорті в цілому.

Загалом, наведені зауваження жодним чином не впливають на загальне позитивне враження від рецензованої роботи. Вони мають на меті лише акцентувати увагу автора на окремих її дискусійних моментах.

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертація Шатохіна В.П. за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті» являє собою закінчену науково-дослідну працю, що відповідає науковій спеціальності, за якою вона виконана. Дисертація Шатохіна В.П. є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну та практичну спрямованість, містить низку нових науково-обґрунтованих результатів у галузі адміністративного права, відповідає вимогам наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а отже роботу може бути рекомендовано до розгляду та захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, доцент Резворович К.Р. відзначила ґрунтовність наукового дослідження, присвяченого актуальній проблемі формування ефективного адміністративно-правового механізму організації публічного контролю на транспорті. Автор обґрунтовано доводить, що в

сучасних умовах транспортування має стратегічне значення для національної безпеки, економічної стабільності та мобільності населення, а тому вимоги до прозорості, підконтрольності та публічної участі набувають особливої ваги. До безперечних переваг дисертації слід віднести системне бачення публічного контролю як комплексного правового інституту, чітке структурування державного, муніципального та громадського рівнів контролю, а також пропозицію щодо впровадження Автоматизованої системи транспортного контролю. Важливо, що дослідник не обмежився констатацією проблем, а запропонував низку практично орієнтованих рішень щодо оновлення нормативної бази, удосконалення процедур контролю, а також цифровізації управлінських процесів у транспортній сфері. Разом із тим, деякі положення дисертації можуть викликати наукову дискусію. Зокрема, потребує подальшої конкретизації правовий статус суб'єктів громадського контролю та механізми їх реального впливу на управлінські рішення. Також викликає інтерес і потребує розширеного аналізу запропонована автором модель координації між суб'єктами різних рівнів контролю. Незважаючи на це, робота відповідає сучасним вимогам до дисертаційних досліджень, є актуальною, самостійною та цінною як у теоретичному, так і в прикладному аспектах. Загалом дисертація Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті» є завершеною науковою працею, відповідає всім вимогам, які висуваються до даного виду робіт та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для захисту.

Доктор юридичних наук, професор Шаблистий В.В. відзначив, що дисертаційне дослідження виконане якісно, на високому науковому рівні, отримані результати є об'єктивними. Позитивним моментом роботи є вміння автора обґрунтовувати власну думку, проводити наукову дискусію із вченими, послідовно, логічно та системно викладати матеріал.

Структурно вдалою видається побудова змісту дисертації. Переконливими варто назвати загальні висновки, якими показана ступінь вирішеності проблеми, що визначена у вступі до роботи.

Дисертаційне дослідження Шатохіна В.П. виконане відповідно до вимог МОН України. Автор дослідження має достатню кількість наукових статей у фахових виданнях та опублікованих тез виступів на конференціях. Дисертаційна робота виконана самостійно, має комплексний і завершений характер.

Здобувач акцентував увагу на окремих положеннях роботи, що заслуговують на увагу, є цікавими та ґрунтовними. Актуальність, завдання, наукова новизна та висновки, в цілому відповідають вимогам, встановленим МОН України. Але, разом з тим вказав на окремі положення, які носять спірний характер та потребують уточнення, зокрема, потребує більшого використання в роботі емпіричного матеріалу.

Загалом, результати дисертаційного дослідження мають, безумовно, як теоретичне, так і практичне значення. Тому дисертаційна робота Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення

організації публічного контролю на транспорті» підготовлена на достатньому науковому та методологічному рівні і в цілому заслуговує позитивної оцінки, тому може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, професор Логвиненко Б.О. наголосив на тому, що дисертаційне дослідження Шатохіна Володимира Петровича присвячене складному й водночас актуальному напрямку сучасного адміністративного права – правовому забезпеченню публічного контролю у сфері транспорту. Автором проаналізовано чинну нормативну базу, виокремлено ключові проблеми організаційного та інституційного характеру, обґрунтовано потребу в реформуванні підходів до координації між державними, муніципальними та громадськими структурами, що беруть участь у здійсненні контролю. Серед найбільш вдалих аспектів дисертації варто відзначити детальне розмежування повноважень суб'єктів публічного контролю, авторське тлумачення поняття «публічний контроль за додержанням законодавства на транспорті», а також актуальні пропозиції щодо цифровізації контрольних процедур. Особливої уваги заслуговують напрацювання здобувача щодо регулювання правовідносин за участі безпілотного транспорту, що свідчить про сучасне бачення проблематики та вміння працювати на випередження законодавчих викликів. Разом з тим, окремі положення дослідження мають потенціал для подальшого осмислення. Зокрема, це стосується питання нормативної визначеності форм громадського контролю та співвідношення з існуючими адміністративними процедурами. Також дискусійною виглядає теза щодо недоцільності ухвалення окремого закону про публічний контроль, яка могла б бути посилена більш ґрунтовною порівняльною базою. Незважаючи на зазначене, дисертація є завершеним науковим дослідженням із високим рівнем теоретичного обґрунтування та значним прикладним потенціалом. Робота відповідає вимогам МОН України, які встановлені для робіт такого виду. Дисертант виконав завдання поставлені на початку дослідження, яке присвячене вирішенню актуальної теми для суспільства та держави в цілому. Отже, дисертація Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті» є завершеною, самостійною науковою працею та може бути рекомендована до публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук Молчанов Р.Ю. зазначив, що аналіз дисертації Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті» дозволяє зробити висновок про ґрунтовну теоретичну підготовку автора, а також про розуміння ним правової природи інституту публічного контролю на транспорті, а також особливостей адміністративно-правового забезпечення. Дисертація являє собою цілісну і завершену роботу, вирізняється концептуальністю дослідження, практичною значущістю одержаних результатів. Актуальність наукового дослідження не викликає сумнівів і заперечень.

Проте, як і будь-яке інше наукове дослідження, робота Шатохіна В.П. не

позбавлена окремих недоліків. Зокрема, цілком логічним продовженням представленої наукової концепції могла б стати розробка підзаконного нормативно-правового акта щодо уніфікації процедур застосування контрольних заходів на транспорті. Такий акт дозволив би врегулювати окремі процесуальні аспекти, встановити єдині стандарти притягнення до відповідальності за порушення норм транспортного законодавства, забезпечити узгодженість дій контролюючих органів. Загалом дисертаційне дослідження Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті» виконано на належному науковому рівні, відповідає вимогам, що ставляться до робіт такого виду і вирішує ряд важливих для адміністративно-правової науки завдань. Робота може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, професор Юнін О.С. вказав на те, що дисертаційна робота Шатохіна В.П. присвячена комплексному аналізу адміністративно-правових механізмів організації публічного контролю у транспортній сфері. Автор запропонував оригінальне бачення структури публічного контролю, включивши до нього державний, муніципальний і громадський рівні, та обґрунтував потребу у створенні єдиної функціональної системи з належним нормативним, інституційним і цифровим забезпеченням. Актуальність дослідження беззаперечна – воєнний стан, зростання суспільного запиту на прозорість і підзвітність, цифровізація управління та євроінтеграційні орієнтири вимагають оновленого підходу до контролю в транспортній галузі. Серед сильних сторін роботи відзначив чітку методологічну базу, ґрунтовний аналіз чинного законодавства, логіку викладення матеріалу, міждисциплінарний підхід та значний прикладний потенціал. Зокрема, заслуговують уваги пропозиції щодо створення Автоматизованої системи транспортного контролю, правового регулювання безпілотних транспортних засобів, а також відмова від ідеї прийняття окремого закону про публічний контроль – натомість запропоновано вдосконалення чинної нормативної бази. Робота вирізняється високим рівнем юридичної аргументації та практичної спрямованості. Також перспективним виглядає подальший розвиток теми у сфері взаємодії органів публічного контролю з приватними перевізниками. У цілому, дисертація є змістовною, актуальною та добре структурованою науковою працею, що становить вагомий внесок у розвиток адміністративного права. Дисертаційне дослідження Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті» підготовлено на достатньому науковому та методологічному рівні і може бути рекомендовано до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасний етап розвитку України, орієнтований на інтеграцію до європейського простору та сталий соціально-економічний розвиток, вимагає значного вдосконалення транспортної системи країни. Транспорт, як одна з ключових складових національної інфраструктури, виконує важливу роль у забезпеченні економічного зростання, мобільності населення, обороноздатності та міжнародного співробітництва. Однак, попри стратегічну роль транспорту в забезпеченні економічної, соціальної та національної безпеки держави, транспортна система країни хоча й слугує ключовим елементом інфраструктури, який забезпечує мобільність населення, інтеграцію регіонів, міжнародну співпрацю та обороноздатність, проте залишається однією з найбільш вразливих до зовнішніх і внутрішніх викликів галузі, та вимагає вжиття широкого набору адміністративно-правових засобів, серед яких найбільш яскраво та ефективно виділяється контроль. Зумовлено це багатьма чинниками. По-перше, зобов'язання України відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС щодо адаптації свого законодавства до європейських стандартів, зокрема у сфері безпеки транспорту, екологічності, прозорості та ефективності його функціонування, вимагають запровадження ефективного механізму публічного контролю, що відповідатиме кращим європейським практикам. По-друге, період воєнного стану та подальшого післявоєнного відновлення зумовлює необхідність посилення логістичної стійкості транспортної системи, що безперечно включатиме забезпечення безпеки перевезень, модернізацію транспортної інфраструктури, підтримку мобільності населення та інтеграцію регіонів в посилення економічних та соціальних зв'язків всередині країни. По-третє, значна аварійність на транспорті залишається однією з найвищих у Європі, що свідчить про необхідність оптимізації публічного контролю за дотриманням транспортного законодавства, зокрема, його державного, громадського та муніципального різновидів. По-четверте, наявна нормативно-правова база має фрагментарний характер, недостатньо забезпечуючи інтегрований підхід до організації публічного контролю на транспорті та створюючи правові прогалини та ускладнюючи взаємодію між державними органами, суб'єктами господарювання та громадськістю. По-п'яте, одне із найбільших джерел забруднення довкілля, транспорт потребує впровадження «зелених» технологій та посилення контролю за виконанням екологічних стандартів.

Публічний контроль, як особлива форма волевиявлення суспільства, є однією із гарантій реалізації конституційного механізму народовладдя. Водночас, обмеженість ресурсів не завжди дозволяє державному контролю забезпечити належний рівень транспортного обслуговування населення, у

зв'язку із чим постає необхідність широкого використання можливостей органів місцевого самоврядування, а також громадськості, які через відповідний правовий інструментарій та певні форми спостерігатиме за якістю та відповідністю послуг перевізника вимогам, що встановлені чинним законодавством та договором на перевезення пасажирів; сприятиме забезпеченню безпечних, якісних та ефективних умов перевезень; виявлятиме недоліки в організації пасажирських перевезень, контролюватиме стан дотримання водієм визначеного маршруту та розкладу руху, фіксації скарг споживачів транспортних послуг на факти порушень встановлених норм пасажирських перевезень, порушення інших законів та норм.

Особливу актуальність має оптимізація публічного контролю у сфері дорожнього руху, що продиктовано критичною ситуацією на українських автошляхах, яка впродовж останніх років не поліпшується, а також тим, що органи виконавчі влади та місцевого самоврядування не мають достатніх людських ресурсів для здійснення постійного контролю і моніторингу за дотриманням вимог транспортного законодавства.

Запровадження ефективного публічного контролю на транспорті, зокрема поєднання його державного, громадського і муніципального різновидів, сприятиме здійсненню моніторингових заходів за діяльністю органів управління транспортними комунікаціями, організації публічних заходів щодо обговорення актуальних питань розвитку транспортної галузі чи транспортної інфраструктури на певній адміністративно-територіальній одиниці, сприятиме врахуванню громадської думки під час формування та реалізації національної транспортної політики, наданню населенню якісних транспортних послуг тощо.

Розв'язанню у зв'язку із цим проблем правового забезпечення функціонування різних видів транспорту присвячено багато наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених. Не є фрагментарними і наукові дослідження, присвячені з'ясуванню сутності та змісту окремих складових публічного контролю за додержанням законодавства на транспорті, і в цьому аспекті слід віддати належне дисертаційним роботам Г.В. Галіміної «Державний контроль на автомобільному транспорті в Україні» (Дніпропетровськ, 2010), А.О. Собакаря «Державний контроль за безпекою руху транспортних засобів: адміністративно-правові засади» (Київ, 2012), О.Ю. Дубинського «Державний контроль за додержанням законодавства на транспорті» (Київ, 2019) та ін. Останні мають важливе теоретико-прикладне значення для розвитку науки адміністративного права, однак проблему підвищення ефективності реалізації публічного контролю на транспорті, особливо з урахуванням дії правового режиму воєнного стану, в цілому не вирішують. Проблематика широкого використання можливостей публічного контролю із поєднанням його державного, громадського і муніципального різновидів, за додержанням норм, правил і стандартів на транспорті в Україні комплексно не досліджувалась. Переважна більшість вчених у своїх доробках або висвітлюють її фрагментарно, або не торкаються зовсім.

Все вищезазначене свідчить про актуальність обраної теми, а також про необхідність дослідження проблем адміністративно-правового забезпечення

організації публічного контролю на транспорті на ґрунтовному, монографічному рівні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обрана тема дисертаційного дослідження спрямована на виконання основних положень Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 р. № 12-21, Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 р. № 722, Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року, схваленої постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1550, а також тем наукових досліджень Дніпровського державного університету внутрішніх справ «Теоретико-методологічні та прикладні проблеми державотворення та правотворення в Україні» (реєстраційний номер 0118U100436) та «Адміністративно-правові засоби забезпечення публічного порядку в Україні» (реєстраційний номер 0118U100442).

Мета і задачі дослідження. Мета дисертації полягає у розробці концептуальних засад адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті, спрямованих на формування ефективної, прозорої та інтегрованої системи контрольних заходів, яка враховує сучасні виклики суспільного розвитку, забезпечує баланс інтересів держави, суспільства та учасників транспортного процесу, а також сприяє сталому розвитку транспортної галузі.

Згідно з поставленою метою визначено такі основні **задачі** дослідження:

- з'ясувати особливості транспорту як об'єкта публічного контролю;
- розглянути можливості адміністративно-правового забезпечення в організації публічного контролю за дотриманням законодавства на транспорті;
- визначити поняття та предмет організації публічного контролю на транспорті;
- здійснити характеристику нормативного забезпечення організації публічного контролю на транспорті;
- охарактеризувати систему суб'єктів публічного контролю на транспорті;
- уточнити характерні ознаки форм публічного контролю за дотриманням законодавства на транспорті в сучасних умовах;
- з'ясувати характерні риси муніципального контролю за дотриманням законодавства на транспорті;
- сформулювати пріоритетні напрямки вдосконалення громадського контролю за дотриманням законодавства на транспорті;
- узагальнити зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті крізь призму критичного аналізу та визначення шляхів запозичення для України;
- визначити пріоритетні напрямки вдосконалення публічного контролю за дотриманням законодавства на транспорті під час дії правового режиму воєнного стану.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері функціонування транспорту.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення поставлених завдань у дисертації використовуються когнітивні прийоми, що ґрунтуються на діалектико-матеріалістичній теорії пізнання як фундаментальному методі наукового аналізу соціально-правової дійсності. Для досягнення конкретних результатів під час дослідження використовувалися як загальнонаукові, так і приватноправові методології. Зокрема, завдяки використанню системного методу з'ясовано сутність та особливості транспорту як об'єкта публічного контролю, досліджено особливості транспорту як складної багаторівневої системи в контексті публічного контролю (підрозділ 1.1).

Метод логічного узагальнення використано для формулювання загальних висновків про сутність транспорту на основі аналізу специфічних ознак та впливу можливостей публічного контролю для забезпечення законності та дисципліни в реалізації транспортних правовідносин (підрозділи 1.2, 2.1, 2.3, розділ 3).

Застосування порівняльно-правового методу дозволило здійснити компаративний аналіз адміністративно-правових механізмів, які застосовуються в Україні та інших країнах, порівняти вітчизняні та зарубіжні моделі організації контролю на транспорті, та запропонувати нові підходи (підрозділ 1.3). За допомогою формально-юридичного методу досліджувалися норми як вітчизняного, так і зарубіжного законодавства, з'ясовувалися зміст і значення публічного контролю та його різновидів в організації роботи транспорту, обґрунтовувалися висновки та пропозиції щодо їх зміни та доповнення (підрозділ 2.1 та розділ 3).

На основі застосування методу теоретичного узагальнення, аналізу нормативної бази й наукових джерел сформульовано поняття та предмет публічного контролю за додержанням законодавства на транспорті (підрозділ 1.2).

За допомогою догматичного методу вивчено нормативні акти, що регулюють суспільні відносини у сфері організації та здійснення публічного контролю на транспорті, що дало можливість сформулювати юридичні характеристики предмета такого контролю (підрозділ 1.2).

Системно-структурний метод використано для аналіз повноважень суб'єктів контролю за додержанням законодавства на транспорті, їхніх функцій, завдань та особливостей взаємодії. При цьому за допомогою методу функціонального аналізу досліджено роль кожного суб'єкта в загальній системі організації та здійснення публічного контролю на транспорті (підрозділ 2.2).

За допомогою класифікаційного методу та методу правового моделювання ідентифіковано найбільш оптимальні форми публічного контролю на транспорті та їх поділ за відповідними критеріями, а також

визначено перспективні форми контролю, враховуючи сучасні виклики, пов'язані із військовим станом (підрозділ 2.3).

Запропоноване використання методів дозволило інтегрувати теоретичний і практичний аспекти дослідження, забезпечуючи всебічний аналіз сутності, нормативного забезпечення та організації публічного контролю на транспорті.

Нормативною основою роботи є Конституція України, законодавчі акти України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, постанови Верховної Ради, акти Президента і Кабінету Міністрів України, нормативні акти центральних органів виконавчої влади.

Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять: узагальнення результатів діяльності Міністерства розвитку громад територій та інфраструктури України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби України з безпеки на транспорті, Державної авіаційної служби України, Державної служби морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України, статистичні матеріали Державної служби статистики України за 2018-2024 рр.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці та обґрунтуванні комплексної моделі адміністративно-правового забезпечення публічного контролю на транспорті, яка враховує сучасні виклики, зокрема особливості роботи транспорту в умовах воєнного стану, такі як забезпечення безперервності перевезень, захист критичної інфраструктури, координація екстрених логістичних операцій та підвищення рівня безпеки транспортних сполучень, а також сприятиме впровадженню інноваційних механізмів моніторингу й залучення громадськості до контролю за функціонуванням транспортної системи. Основні з них такі:

у перше:

- публічний контроль за дотриманням законодавства на транспорті визначено як комплексну систему заходів, що включає функціональні (загальні і спеціальні), нормативні (переважно адміністративно-правові) та інституційні (державні, громадські і муніципальні) механізми, спрямовані на забезпечення відповідності діяльності суб'єктів транспортної системи вимогам законодавства, стандартів безпеки, швидкості та комфортності перевезень, екологічних норм та ефективного використання транспортної інфраструктури, особливо з урахуванням специфіки роботи в умовах воєнного стану;

- обґрунтовано та запропоновано доцільність створення Автоматизованої системи транспортного контролю, що забезпечить централізовану координацію між контролюючими суб'єктами в транспортній сфері, оптимізує процес обміну інформацією між органами державної влади, місцевого самоврядування, перевізниками та іншими зацікавленими сторонами, підвищить прозорість та ефективність контролю на транспорті, зменшивши дублювання функцій і бюрократичних процедур;

- обґрунтовано недоцільність прийняття окремого закону про контроль на транспорті, що може створити більше проблем, ніж вирішити, зокрема через дублювання норм транспортного законодавства, втрату цілісності та ускладнення правового регулювання контрольних процедур, додаткове

навантаження на суб'єктів ринку, підвищення бюрократичного навантаження та збільшення витрат державного бюджету на його розробку, прийняття та реалізацію. Раціональнішим підходом визнано вдосконалення вже наявного законодавства, інтеграцію необхідних змін у чинні нормативно-правові акти на транспорті, подальшу концентрацію зусиль на цифровізації процесів контролю, впровадженні сучасних технологій моніторингу контрольних заходів та автоматизації перевірок;

- запропоновано комплекс законодавчих змін, спрямованих на урегулювання питань використання безпілотних транспортних засобів, зокрема доповнення Закону України «Про транспорт» окремим розділом «Безпілотні транспортні засоби», який регулюватиме правові, технічні та організаційні аспекти впровадження, сертифікації, експлуатації, реєстрації та контролю за такими засобами, визначатиме вимоги до їхньої інфраструктури, інтеграції в транспортну систему, відповідальності за порушення, пов'язані з їх використанням, та страхування ризиків, враховуватиме міжнародні стандарти, сприятиме науково-дослідній діяльності у цій сфері та забезпечуватиме безпеку учасників руху та громадян, з акцентом на прозорість, інноваційність та відповідність сучасним викликам;

удосконалено:

- визначення адміністративно-правового забезпечення публічного контролю на транспорті як системи адміністративно-правових норм, інституційних механізмів та контрольних заходів, спрямованих на регулювання, реалізацію та ефективне здійснення державними, муніципальними та громадськими структурами повноважень щодо гарантування безпеки перевезень, забезпечення прав пасажирів і перевізників, попередження порушень транспортного законодавства та інтеграція національної транспортної системи до міжнародних стандартів контролю;

- розуміння громадського контролю на транспорті як інструменту демократичного суспільства та системи заходів, спрямованих на забезпечення прозорості, безпеки, якості та законності функціонування транспортної інфраструктури через активну участь громадян, громадських організацій та незалежних експертів, що включає моніторинг дотримання перевізниками та органами влади норм транспортного законодавства, стандартів обслуговування, безпеки руху та екологічних вимог, а також можливість впливати на ухвалення рішень через звернення, петиції, публічні обговорення та контрольні заходи;

дістало подальшого розвитку:

- з'ясування мети, завдань та принципів здійснення державного контролю за додержанням законодавства на транспорті;

- визначення ключових індикаторів оцінки ефективності адміністративно-правового забезпечення контролю за додержанням законодавства на транспорті, серед яких зокрема: рівень аварійності та кількості порушень транспортного законодавства; ефективність проведення контрольних заходів; якість надання транспортних послуг; дотримання ліцензійних та сертифікаційних вимог у сфері транспорту; дієвість системи відповідальності за порушення у сфері транспорту та її вплив на безпеку

перевезень; стан транспортної інфраструктури та рівень її відповідності безпековим стандартам; показники цифровізації та автоматизації процесів транспортного контролю; гармонізація національного транспортного законодавства з нормативними актами ЄС та міжнародними угодами; прозорість і підзвітність контролюючих органів; рівень правосвідомості суб'єктів транспортної діяльності та дотримання ними законодавства на транспорті;

– формулювання пріоритетних напрямків вдосконалення громадського контролю за додержанням законодавства на транспорті як здійснення в першу чергу комплексу правових, організаційних, інформаційних заходів, спрямованих на забезпечення виконання органами державної влади та місцевого самоврядування, покладених на них завдань у сфері регулювання публічно-правових відносин на транспорті;

– теоретичне обґрунтування зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення контролю за додержанням законодавства на транспорті та шляхів його запозичення в Україні.

Практичне значення одержаних результатів визначається можливістю їх використання у:

– *науковій діяльності* – як основи для подальших наукових досліджень у сфері публічного управління транспортною галуззю, вдосконалення адміністративно-правових механізмів контролю та посилення взаємодії між громадськістю та органами державної влади;

– *законотворчій діяльності* – сформульовані у дисертації наукові висновки, пропозиції та рекомендації можуть бути використані для вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює механізми публічного контролю на транспорті, сприяти розробці та внесенню змін до законодавчих та підзаконних актів з метою забезпечення більш ефективного контролю за діяльністю транспортних підприємств, підвищення відповідальності суб'єктів транспортної сфери та посилення правових гарантій участі громадськості у процесі транспортного контролю;

– *практичній діяльності* – одержані результати можуть бути використані органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями та перевізниками для підвищення ефективності публічного контролю на транспорті, допоможуть покращити організацію перевірок, моніторинг якості послуг, реагування на правопорушення, а також сприятимуть підвищенню прозорості та відповідальності транспортної галузі;

– *освітній діяльності* – результати дослідження знайшли застосування та інтегровані у навчальні курси «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Адміністративний процес», а також можуть бути використані при підготовці лекцій, для створення підручників, лекцій, практикумів і посібників із даних дисциплін (акт упровадження в освітній процес Дніпровського державного університету внутрішніх справ від 17.04.2025 року).

Апробація результатів дисертації. Основні ідеї, положення та висновки, узагальнені та сформульовані у дисертації, оприлюднювалися на науково-

практичних конференціях: «Розвиток сталої мобільності: глобальні та локальні рішення» (м. Кропивницький, 15 листопада 2024 р.), «Актуальні питання адміністративного права та процесу в умовах воєнного стану» (м. Кропивницький, 06 грудня 2024 р.), «Інновації та перспективи сучасної правової науки» (м. Київ, 28 листопада 2024 р.), «Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти» (м. Дніпро, 21 березня 2025 р.).

Публікації. Основні положення, сформульовані в дисертації, відображено у восьми наукових публікаціях, чотири з яких опубліковані у наукових фахових виданнях України, а також у чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається із основної частини (вступу, трьох розділів, що об'єднують дев'ять підрозділів, висновків), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 220 сторінок, з яких 190 сторінок основного тексту. Список використаних джерел складається із 226 найменувань, додатки викладено на 6 сторінках.

Список публікацій здобувача за темою дисертації, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Шатохін В.П. Система суб'єктів публічного контролю за додержанням законодавства на транспорті. Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2024. Спеціальний випуск № 1 (132) «Права людини та правоохоронна діяльність в умовах воєнного стану». С. 287-292. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/15741/5/NV_spec_2024.pdf
2. Шатохін В.П. Сутність та особливості адміністративно-правового забезпечення організації публічного контролю на транспорті. Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ. 2024. № 4. С. 268-274. URL: <https://visnik.dduvs.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/1171/990>
3. Шатохін В.П. Використання зарубіжного досвіду як умова вдосконалення адміністративно-правового забезпечення публічного контролю за додержанням законодавства на транспорті. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2025. Серія ПРАВО. Випуск 87: частина 3. С. 225-230. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/03/35-2.pdf>
4. Шатохін В.П. Шляхи вдосконалення громадського контролю за додержанням законодавства на транспорті: адміністративно-правовий аспект. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. Випуск № 2. С. 739-743. URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/04/APP_02_2025.pdf
5. Шатохін В.П. Сутність транспорту як об'єкта публічного контролю. Розвиток сталої мобільності: глобальні та локальні рішення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кропивницький, 15 листопада 2024 року). Кропивницький, 2024. С. 207-210.
6. Шатохін В.П. Зміст та особливості державного контролю за додержанням законодавства на транспорті. Актуальні питання адміністративного права та процесу в умовах воєнного стану: збірник матеріалів X Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених (в авторській редакції), (м. Кропивницький, 06 грудня

2024 року). Кропивницький, 2024. С. 275-278.

7. Шатохін В.П. Місце та роль публічного контролю у забезпеченні функціонування транспортної системи України. «Інновації та перспективи сучасної правової науки»: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції. К.: ДУІТ, 2024. С. 24-29.

8. Шатохін В.П. Транспортна система України в умовах сучасних викликів та загроз: стан правового регулювання та шляхи підвищення ефективності. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали XI Міжнар. наук.практ. конф. (м. Дніпро, 21 бер. 2025 р.) ; у 2-х ч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2025. С. 477-478.

Характеристика особистості здобувача. Шатохін Володимир Петрович, 1977 року народження, у 1998 р. закінчив Дніпропетровський державний аграрний університет за спеціальністю «Інженер механік сільського господарства», у 2017 році здобув кваліфікацію магістр за спеціальністю «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)». У 2018 році закінчив Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ та здобув кваліфікацію магістра за спеціальністю 081 Право. У 2019 році закінчив Дніпровський державний аграрно-економічний університет та здобув кваліфікацію магістра за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування». З 2003 року є фізичною особою підприємцем та з 2006 року дотепер є директором ПП «Рекламна група «Три на шість».

З 2019 року і дотепер – аспірант кафедри адміністративного права і процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» завершив в квітні 2025 року.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотно із застосуванням сучасної української мови та наукових термінів. Кожний із розділів, підрозділів та пунктів побудовані у логічній послідовності. Усе це забезпечує легкість і доступність сприйняття викладених у дисертації положень.

У результаті попередньої експертизи дисертації Шатохіна В.П. і повноти публікацій основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Шатохіна Володимира Петровича за темою «Адміністративно-правове забезпечення організації публічного контролю на транспорті», відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових

установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

3. Рекомендувати Шатохіну Володимир Петровичу звернутись до Вченої ради Дніпровського державного університету внутрішніх справ із заявою щодо утворення разової спеціалізованої вченої ради.

Голова засідання –
професор кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

22.04.2025

Борис ЛОГВИНЕНКО